

Hajdúnánás Város Közművelődési Konceptiója

2012-2016.

„ A kiművelt emberfők sokasága a nemzet igazi hatalma ” Széchenyi István

Jóváhagyta: a Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testülete az 523/2011. (XII. 16.)
számú Képviselő-testületi Határozatával

Tartalom:	oldal
Bevezető	3.
1. A koncepció elkészítésének és felülvizsgálatának indokai	
2. A Koncepció Célja	4.
2.1 Hajdúnánás város közművelődési feladatellátásának fejlődése érdekében meghatározandó célok	5.
3. A közművelődési feladatok ellátásának alapelvei	6.
4. A Közművelődési Koncepció jogforrása	7.
4.1 A koncepció hatálya	7.
5. Az Önkormányzat által vállalt közművelődési feladatok	7.
5.1 Az Önkormányzat közművelődési ellátásának szervezeti keretei	8.
6. Főbb rövid-, közép- és hosszú távú közművelődési irányelvek Hajdúnánáson 2008-2012.	9.
6.1 Helyzetelemzés	9.
6.2 Helyi sajátosságok	9.
6.3 Rövid távú közművelődési irányelvek	10.
6.4 Közép és hosszú távú közművelődési irányelvek	11.
7. Hajdúnánás város közművelődési intézményei, közművelődési tevékenységgel foglalkozó civil szervezetei	11.
7.1 Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft.	11.
7.2 Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény	14.
7.3 Az Önkormányzattal együttműködő, vállalt önkormányzati feladatot ellátó szervezet	15.
7.4 Civil szervezet	15.
8. Finanszírozási elvek	16.
9. Zárszó, összegzés	17.

Bevezető

A kulturális örökséghez tartozó javak múltunk és jelenünk megismerésének pótolhatatlan forrásai, a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség egészének elválaszthatatlan összetevői. Szellemi birtokbavételük minden ember alapvető joga. Az e fogalomkörbe tartozó értékek különös védelme, megőrzése és fenntartása, valamint a nyilvánosság számára történő széleskörű és egyenlő hozzáférhetővé tétele a mindenkori társadalom kötelezettsége.

A nemzeti, nemzetiségi és etnikai kisebbségi kulturális hagyományok megőrzése és méltó folytatása, a közösségi és egyéni művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása, a polgárok életminőségét javító, értékhordozó tevékenységek, valamint az ezek megvalósulására létrejött intézmények és szervezetek működésének elősegítése a társadalom közös érdeke.

Minden polgárnak a kulturálódás ugyanolyan alapvető érdeke és joga, mint bármely más, a civilizáció adta infrastrukturális lehetőség igénybevétele. A mai kor embere komfortérzetének megteremtése korszerű kultúra és ennek igénybevételi lehetőségei nélkül elképzelhetetlen.

Európaiságunk értelme és záloga a minőség és a pluralitás. Az intézményfenntartásnak és az önkormányzati támogatásnak ezen elvek érvényesítését kell szolgálniuk. A piaci viszonyok kialakulásának korában óvni kell azokat a kulturális értékeket, amelyekre a piac törvényszerűségei nem érvényesíthetők. A közművelődés terén segíteni kell az egyéni kezdeményezéseket, az önszerveződő csoportokat, egyesületeket, alapítványokat, a kiemelkedő tehetségeket.

A kultúrát az emberi lét megjelenési formájaként is értelmezzük. Ennek szellemében olyan döntési mechanizmusok kialakítása szükséges, amelyek lehetővé teszik a mindennapi élet környezetének, a VÁROSnak, a kulturált át- és kialakítását, „művelését”. Legyen ennek első lépése a Közművelődési Konceptió!

1. A koncepció elkészítésének és felülvizsgálatának indokai

A koncepció elkészítését több dolog indokolja:

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról, és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 76. §-nak (1) bekezdése a települési önkormányzat kötelező feladatává tette a helyi közművelődési tevékenység szervezését, koordinálását, irányítását. A törvény tehát a közművelődésre vonatkozóan a helyi önkormányzatokról szóló, 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdésében felsorolt önként vállalt feladatokat kötelezővé tette.

Hajdúnánás Városi Önkormányzat 2010-ben megalkotta a 26/2010. XII. 15.) Önkormányzati Rendeletét, az önkormányzat közművelődési feladatairól, a helyi közművelődési tevékenység támogatásáról. A rendelet előírásai törvényesek.

A 2007-ben készült Közművelődési Konceptió kiegészítésére és felülvizsgálatára azért van szükség, mert:

- hatálya 2011-ben lejárt,
- új közművelődési igények és feladatok jelentek meg a helyi társadalomban,
- bizonyos működési és döntésmechanismusok, szervezési metódusok átgondolásra, változtatásra szorulnak a gyakorlati tapasztalatok alapján.

- A közművelődési feladatellátás országos szakfelügyeletéről szóló 23/2005. (VIII. 9.) NKÖM rendelet alapján 2010. május 1 - 2010. június 30. között az Oktatási és Kulturális Minisztérium Közművelődési Főosztálya Hajdúnánás Városi Önkormányzat közművelődési

feladatellátásának célvizsgálatát végezte el. A szakértői véleményben leírtakra, valamint a koncepció elfogadásától eltelt évek tapasztalataira építünk. A város közművelődési intézményrendszere átalakításra került, az intézmények jelenlegi feladataiban változások következtek be, amelyek a szakmai munka folyamán is érzékelhető változásokat okoznak.

A szakértői vélemények néhány olyan dologra világítottak rá, amelyek figyelembe vétele elkerülhetetlen a koncepció, illetve az önkormányzati rendelet megalkotásánál.

A közművelődés helyzetéről és ünnepeinkről fontos vélemények fogalmazódtak meg a városi óvodák és iskolák részéről is, illetve néhány civil-szervezet oldaláról.

A koncepció elkészítését és felülvizsgálatát indokolja az is, hogy Hajdúnánás városa egy reprezentatív Strandfürdővel, egy - felújításra érett - Sportcsarnokkal és kulturális események megrendezésére alkalmas felújított belvárosi terekkel is rendelkezik. A létesítmények hatékonyabb kihasználásával, illetve idegenforgalmi célú fejlesztésekkel (szállások, új közművelődési helyszínek stb.) nagyobb volumenű kulturális események is megrendezhetők. A programok tervezésénél tehát számolni kell ezekkel a létesítményekkel is.

A közművelődési intézmények és egyéb feladatellátók átszervezése, megszüntetése folyamatban van és 2011. december 31-ére lezárul. Ezekben az esetekben törekedni kell arra, hogy a megteremtett értékek ne vesszenek kárba és a megőrzésük, gondozásuk, fejlesztésük biztosított legyen. A 2011. októberében megalapított Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft. rendelkezik mindazon jogosítványokkal és anyagi háttérrel, mely a megszűnő intézmények feladatainak átvételére, illetve ellátására elegendő.

A kultúrába fektetett anyagi javak megtérülése sajátos, a piacgazdaságtól eltérő tulajdonságokat mutat. A társadalom minden szegmensében erjesztő hatással bír, megtérülése elsősorban hosszú távú folyamat.

Éppen ezért az előreláthatólag szűkülő központi támogatási feltételek között fontos újra gondolni a közművelődés helyi szerepét a város fejlődése érdekében.

2. A koncepció célja:

A közművelődési koncepció elkészítésének célja, az Önkormányzat közművelődés-feladat ellátási kereteinek megfogalmazása, a hagyományok és az eddigi tevékenység tapasztalatai alapján.

Figyelembe kell venni a helyi társadalom művelődési igényeit, egységes alapelvek szerint meghatározni a város által támogatott tevékenységek körét, azok ellátásának módját és feltételeit, kijelölni a prioritásokat, a szakmai és finanszírozási alapelveket, továbbá a jogszabályi kereteket.

Meg kell határozni a közművelődés szerepét Hajdúnánás fejlődésével kapcsolatos önkormányzati elképzelésekben, az önkormányzat és intézményei érdekelttségét, szerepvállalását és felelősségét e folyamatban.

Alapvető fontosságú meghatározni, hogy melyek az Önkormányzat kötelezően és önkéntesen vállalt közművelődési feladatai.

Az önkormányzatnak ugyanakkor támogatnia kell a kultúra finanszírozásának új, a civil kezdeményezéseknek teret biztosító és azokat ösztönző formáit. A közművelődési koncepció tükrözze a város kulturális hagyományait, a kultúra napjainkban lejátszódó átalakulását, polgárosodását, az érték teremtést. A központi irányítás által meghatározott elképzelések mellett, célszerű támogatni a civil szférából érkező kulturális igényeket, valamint az európai kultúrával összekötő, az integráció szempontjából meghatározó kulturális eseményeket, kezdeményezéseket.

A koncepció elkészítése szükséges ahhoz, hogy a város középtávú közművelődési politikájához megfelelő iránymutatást nyújtson, behatárolja az elkövetkező 3-5 év feladatait az aktuális helyzet alapján. A koncepciónak, amennyire lehetséges, le kell írnia a jövőbeni

szándékolt állapotához vezető utat, a kezdeti sürgető lépéseket, a távlati célokat. A koncepció tehát nem csupán iránymutatás, hanem a szükségletek, a feladatok, a megoldási módok számbavétele oly módon, hogy a meglévő értékek megőrizhetők, a hiányosságok pótolhatók, és a város kultúrájának sokszínű fejlődési tendenciái továbbra is biztosíthatók legyenek.

2.1 Hajdúnánás város közművelődési feladatellátásának fejlődése érdekében meghatározandó célok:

1. A törvényben meghatározott - az Önkormányzat számára kötelező – közművelődési feladatok színvonalas hatékonyabb ellátására kell törekedni. Ehhez az Önkormányzat biztosítja a szükséges költségvetési fedezetet. (Közművelődési normatíva és a közművelődési éves programban megjelölt célkitűzések, program javaslatok támogatása.)
2. A közművelődési tevékenységben továbbra is aktívan vállaljanak szerepet a civil szervezetek, egyesületek, alapítványok. Törekedni kell a gazdálkodó szervezetekkel való együttműködésre, a szponzori kör szélesítésére. Fejleszteni kell a közművelődésben részt vevő városi és megyei fenntartású intézmények és egyéb szervezetek közötti koordinációt.
3. A meglévő jó bázison szükséges továbbfejleszteni az amatőr művészeti tevékenységeket.
Teret kell adni az érték teremtő újabb kezdeményezéseknek.
4. A városi hagyományokra építve a turisztikai marketing tervvel összhangban szükséges alakítani az idegenforgalmat szolgáló közművelődési rendezvények profilját és meghatározni ezekhez a pénzügyi támogatásokat.
5. Ki kell alakítani a határon átnyúló térséggel és a hajdúnánási kistérségre, térségünkre vonatkozóan a közművelődés együttműködési tevékenységrendszerét.
6. A város honlapjának közművelődést is figyelembe vevő továbbfejlesztése és működési feltételeinek biztosítása alapvetően fontos a Művelődési Központ - és az általa összehangolt kultúra - arculatának és PR gyakorlatának további erősítéséhez.
7. A közművelődés a maga eszközeivel segítse a lakosok polgárosodását, önállóbbá, önellátóbbá válását. Keresse a térség munkanélküliségéből adódó kitörési pontokat.
8. Segítse a környezetbarát gondolkodás és életmód kialakítását, a testkultúra fejlesztését szolgáló tevékenységek (szabadidősport) gyakorlását.

A közművelődési feladatok meghatározásánál az általános, törvényi kitételek mellett fontos, hogy a város sajátos helyzetéből fakadó feladatok, a feladat ellátás helyszínei és szervezői megfogalmazásra kerüljenek.

Hajdúnánás jelenlegi helyzetében a közművelődés valamennyi lehetőségét ki kell használni arra, hogy:

- ösztönözze a város lakóit a közösségi életre és ezen a területen hagyományokat teremtsen a Szépen, Emberül! gondolat jegyében! (Pl. Gyermekbúcsú, Felnőtt avató, Őszköszöntő)

- erősítse a lokálpatriotizmust,
- enyhítse az értelmiségi réteg elvándorlását.
- A gyermek és ifjúsági korosztály számára biztosított legyen a szabadidő eltöltésének szervezett lehetősége.
- A fiatalok helyben találják meg a művelődési szokásaiknak megfelelő programokat.
- Tekintse feladatának az ifjúsági korosztály művelődési, szórakozási szokásainak formálását.
- A közművelődés járuljon hozzá az életminőség javításához, legyen számára fontos az egészséges életvitel igény szintű beépítése a mindennapokba.
- A közművelődés minden területén az értékközvetítés legyen meghatározó.
- A közművelődés rendelkezzen rövid, közép és hosszú távú prioritásokkal, stratégiai tervvel (3-5-10 év pl.).
- A Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft. által üzemeltetett Művelődési Központ tereivel továbbra is segítse a városban működő művészeti tevékenységet, törekedjen újabb helyszínek bevonására.

3. A közművelődési feladatok ellátásának alapelvei:

- A város minden polgárának és közösségének joga, hogy igénybe vegye az önkormányzati fenntartású és önkormányzati támogatással működő közművelődési intézmények szolgáltatásait, valamint a közművelődési megállapodásokban szereplő ellátásokat, továbbá azt, hogy műveltségét, készségeit gyarapítsa, közösségi művelődési jogait érvényesítse.
- Az önkormányzat a koncepcióban vállalt közművelődési feladatait elsősorban az általa fenntartott és támogatott közművelődési intézmények tevékenységén keresztül látja el.
- A koncepciónak kapcsolódni kell, a város fejlesztési elképzeléseivel, irányaihoz.
- Meg kell határozni a közművelődési intézmények szakmai feladatait, kompetenciáit, a kulturális érték teremtés területeit.
- Az önkormányzati fenntartásban működő intézmények egyetlen vallás, világnézet, vagy politikai irányzat mellett sem lehetnek elkötelezettek.
- Az önkormányzat közművelődési megállapodás megkötésével segítheti a koncepcióban meghatározott közművelődési feladatok ellátását, amelyeket nem önkormányzati fenntartású intézmények: Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft., egyéb civil szervezetek, illetve magánszemélyek végeznek.
- A helyi közművelődési feladatok ellátásában az önkormányzat elősegíti és igényli a civil közösségek, szervezetek, a magánszemélyek, valamint a kulturális tevékenységet is végző gazdasági vállalkozások közreműködését.
- Az önkormányzat és intézményei biztosítják, hogy a város polgárai a közművelődési lehetőségekről, tevékenységekről és szolgáltatásokról megfelelő tájékoztatást kapjanak.

4. A Közművelődési Koncepció jogforrása:

Az Önkormányzat kötelező feladatai

Magyarország Alaptörvénye „Szabadság és felelősség” címének XI. cikk (1) bekezdése szerint: „Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.”

A (2) bekezdés szerint: „Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”

A közművelődéshez való jog tehát az állampolgárok alapvető joga, a közművelődés közügy. A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló, 1997. évi CXL. törvény (továbbiakban CXL. tv.) 76. §-nak (1) bekezdése előírja: „A települési önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása.”

A CXL. tv 78. §- a előírja: „(1) A települési önkormányzat a közművelődési tevékenységek folyamatos megvalósíthatósága érdekében közösségi színteret, illetve közművelődési intézményt biztosít.

A CXL. tv. 64. §-ának (1) bekezdése előírja, hogy: „A települési és a megyei könyvtári ellátás (közkönyvtári ellátás) biztosítása a helyi önkormányzatok kötelező feladata.”

A 67. § (1) bekezdése előírja, hogy: „Városokban elsődlegesen önálló intézményben kell a nyilvános könyvtári ellátást biztosítani.”

A törvény kötelezővé teszi ennek a feladatnak az ellátását is helyi szinten.

4.1 A koncepció hatálya

A Közművelődési Koncepció a képviselő-testület határozata alapján lép életbe.

Hatálya visszavonásig érvényes.

Felülvizsgálatára 2016-ban kell sort keríteni.

5. Az Önkormányzat által vállalt közművelődési feladatok

Az önkormányzat feladatának tekinti, a Hajdúnánáson kialakult művelődési hagyományokra, valamint a fenntartásában működő intézményekre, a civil szervezetek és a polgárok tevékenységére alapozva, hogy a közművelődés sajátos eszközrendszerével segítse:

- a város szellemi vonzerejének, lakosságmegetartó képességének növelését, a civil társadalom kulturális önszerveződő tevékenységének erősítését, a hajdúnánási lakosok életminőségének javítását,
- a város kulturális értékeinek, hagyományainak feltárását, megismerését, ápolását, tovább éltetését, kiemelkedő személyiségeinek értékteremtő tevékenységét, kulturális tevékenységük megőrkítését,
- az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúrák megismertetését, gyarapítását, a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiszélesítését,
- az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatását, különös tekintettel a helyi kiemelkedő értékeket felmutató művészeti és szellemi alkotóközösségek, műhelyek tevékenységére,
- az iskolarendszeren kívüli, ill. munkaerő-piaci képzéseket, a felnőttoktatás egyes formáinak intézményesülését a közművelődés feltételrendszerében,
- a gyermekek és fiatalok művelődési, művészeti és közösségi életének irányítását és formálását,

- az oktatási intézmények közművelődési programjainak, tevékenységének támogatását,
- a környezeti kultúra javítását, a városesztétikai kultúra fejlesztését,
- a nemzeti, kisebbségi, etnikai és a városi évfordulók, a világi és egyházi hagyományos ünnepek közismertté tételét, az ünnepek kultúrájának gondozását,
- támogatja a helyi hagyománnyá vált kulturális nagyrendezvényeket, ill. az igényeknek megfelelő újabb rendezvények meghonosítását,
- kapcsolat építését a közművelődés megyei, országos szervezeteivel, a testvérvárosok kulturális intézményeivel, egyesületeivel, művelődési közösségeivel, kölcsönös találkozók, közös rendezvények szervezésével,
- az idegenforgalom, a turizmus és az ökoturizmus keretében a városunkba látogatók számára bemutatja a helyi kultúra hagyományait, értékeit, ennek érdekében együttműködik az idegenforgalommal, turizmussal hivatásszerűen foglalkozó szervezetekkel,
- a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének érdekérvényesítését,
- a szabadidő kulturált és művelődési célú eltöltését,
- a hátrányos helyzetűek részére kedvezmények biztosítását a kultúra hozzáférhetőségének támogatása érdekében,
- a humán és közhasznú információs szolgáltatásokat, a helyi művelődésszociológiai kutatásokat,
- az önkormányzat által támogatott helyi újságon keresztül, illetve a nem önkormányzati médiumokkal külön megállapodást kötve, lehetőséget teremt a város közművelődési és közéleti tevékenységének bemutatására, megismertetésére,
- az egyéb művelődési lehetőségeket vagy művelődési formákat.

A közművelődési intézményekben a feladatok szakszerű ellátása érdekében kellő számú szakembert foglalkoztat, biztosítja és támogatja a törvényben előírt szakmai továbbképzésüket.

Előnyös lenne az önkormányzat közművelődési feladatainak ellátására a Polgármesteri Hivatalban szakmai, szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkező kulturális köztisztviselő foglalkoztatása is.

Az önkormányzat a közművelődési alapellátás biztosítása érdekében közművelődési intézményeket tart fenn, működtet, illetve működését támogatja, finanszírozza épületeinek, tereinek, eszközeinek karbantartását, fejlesztését.

5.1 Az Önkormányzat közművelődési ellátásának szervezeti keretei:

A Közművelődési Konceptióban megfogalmazott feladatokat Hajdúnánás Város Önkormányzatának Képviselőtestülete, az Egyeztető Fórum, valamint a Művelődés, Oktatási, Ifjúsági és Sport Bizottság útján, a Polgármesteri Hivatal Önkormányzati és Szervezési Irodájának megbízott munkatársa segítségével valósítja meg.

Hajdúnánás Város Önkormányzata az ellátási kötelezettsége szerinti közművelődési alapfeladatok maradéktalan ellátása érdekében az alábbi közművelődési alapintézményeket működteti:

- Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény (kulturális színtér)
- Tájház
- Csöszkunyhók

Továbbá az önkormányzat közművelődési feladatainak ellátása során együttműködik:

- a városban működő, önkormányzati és nem önkormányzati fenntartású intézményekkel,
- a városban működő közművelődési célú társadalmi szervezetekkel,
- a városban kulturális tevékenységet is végző gazdasági társaságokkal,
- közművelődési feladatokat is ellátó helyi civil szervezetekkel,
- a városban működő történelmi egyházakkal,
- a városban megalakult kisebbségi önkormányzatokkal.

6. Főbb rövid-, közép- és hosszú távú közművelődési irányelvek Hajdúnánáson 2012-2016.

6.1 Helyzetelemzés

- Még mindig nincs jelentős polgári réteg,
- meglehetősen kialakulatlan a mecenatúra,
- a szabadidő továbbra sem bővül, a megélhetési gondok miatt inkább csökken,
- fizetőképes kereslet visszaesése jellemző,
- a kultúrára fordítható pénz arányait tekintve kisebb, az elosztás viszont több szektorúvá vált,
- a kistérségi felosztás nem vált a közművelődés területén hasznos gyakorlattá,
- napjainkban egyre inkább tömegessé válik az igénytelen kulturális szórakozás,
- továbbra sem jelentős a gyermek és ifjúsági korosztály egészséges közösségi életre nevelése, szórakozási, kikapcsolódási szokásaikat az erőteljesen a piackínálat és a média határozza meg,
- a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok problémáinak enyhítése a közművelődés eszközeivel, új kihívásokat jelent,
- a környezet tudatos életmód kialakítása napjainkban létfontosságú feladattá vált,
- szükséges az információ robbanás pozitív lehetőségeinek beemelése a közművelődésbe,

6.2 Helyi sajátosságok

- jelentős, szervezett és jól működő a nyugdíjas korosztály kulturális tevékenysége,
- a családi és közösségi kulturális alkalmak jelenlétét a közművelődésben tovább lehet erősíteni,
- sokrétű, színvonalas amatőr művészeti tevékenység folyik a városban, ami természetesen tovább fejleszthető,
- a város közművelődési feladatainak ellátásáért döntő módon felelős művelődési központ nem rendelkezik a szabadtéri rendezvények kulturált lebonyolításához szükséges megfelelő színpaddal, hang és fénytechnikai berendezésekkel,
- a város szabadtéri, kulturális célra igénybe vehető tereinek bővítése kívánatos,
- az intézmények és szervezetek közötti kulturális koordináció tovább javítandó,
- a közösségi helyszínek nagymértékű kihasználása a megtörtént felújításon túl, elsősorban a művelődési központ és a könyvtár helyiségeinek (színházterem és a könyvtár bútorzata, dobogók, közösségi terek stb.) folyamatos karbantartása indokolt, festésre, felújításra, cserére szorulnak, a könyvtár külső megújítása, felújítása is szükséges.

- informatikai eszközpark kihívásoknak megfelelő szinten tartása és üzemszerű működtetése,
- közművelődési igény felmérés, szociológiai kutatás hiányosságot mutat,

6.3 Rövid távú közművelődési irányelvek

- a közművelődési programokat segítő tárgyi, technikai eszközök tovább fejlesztése, (színpad és nézőtér fedésére alkalmas rendezvénysátor és megfelelő kiszolgáló személyzet),
- A beltéri közművelődési helyszínek bővítése, épületen kívüli terek bevonásával,
- a közművelődési intézményekben történő felújítási, karbantartási feladatok tervszerű átgondolása (az épület eredeti stílusának megtartása mellett),
- informatikai fejlesztés,
- többcélú közösségi tér kialakítása a könyvtárban,
- önálló intézményi internetes honlap létrehozása és működtetése (megfelelő szakember biztosítása),
- új, elsősorban szabadtéri közművelődési terek kialakítása,
- a városban működő civil szervezetek, és oktatási intézmények kulturális tevékenységének koordinálása, segítése,
- a civil társadalom kulturális önszerveződő tevékenységének erősítése (közösségfejlesztő alkalmazása),
- Közművelődési Tanács életre hívása,
- a város kulturális értékeinek, hagyományainak feltárása, megismerése, ápolása, meglévő nagyrendezvények megújítása (pl. Nánási Vásártéren), új hagyományt teremtő programok, művészeti csoportok elindítása,
- átlátható és hosszú távra is tervezhető finanszírozási rendszer kialakítása,
- az ünnepek sajátos arculatának megtartása,
- PR tevékenység megújulása,
- Helytörténeti gyűjtemény működés feltételeinek további biztosítása, gyűjteményi raktár és feldolgozó (egyben iroda) helyiség létrehozása, a Helytörténeti Gyűjtemény zárt udvari részén közösségi tér kialakítása, a gyűjtemény további gyarapítása, településtörténeti kiállítás szervezése a település történetének szemléltetésére,
- Helytörténeti gyűjtemény, Csöszkunyhók, Tájház állagának gondozása, felhasználási lehetőségeinek továbbgondolása, a helyi ismeretszerzésben, az iskolai helytörténeti oktatásban betölthető szerepének erősítése,
- Sarokbástya az erőd fal részletekkel képezze részét a helytörténeti oktatásnak, és legyen része Hajdúnánás idegenforgalmi kultúrájának,
- Testvérvárosi kulturális kapcsolatok színtereinek kialakítása, tervezhetősége.
- A közösségépítés hagyományainak megteremtése.

6.4 Közép és hosszú távú közművelődési irányelvek

- a közművelődésben kialakult hagyományok, értékek megtartása, tovább vitele,
- a meglévő kulturális értékeink megtartása, a művészeti alkotó tevékenységek szakmai színvonalának folyamatos tovább fejlesztése,
- testvérvárosi kulturális kapcsolatok fejlesztése,
- regionális, kistérségi közművelődési feladatok fejlesztése,
- országos közművelődési folyamatokba való bekapcsolódás,

- városban működő civil szervezetek közművelődési tevékenységi rendszerének kidolgozása,
- kulturizmus lehetőségeinek fejlesztése, kínálatának folyamatos bővítése,
- ökoturizmus lehetőségeinek vizsgálata, hasznosítási koncepció felállítása,
- a felnövekvő nemzedék kulturális szokásainak formálása, az értéket közvetítő kultúrálódási formák kínálatának bővítése,
- a könyvtár információs központtá válásának megteremtése.

7. Hajdúnánás város közművelődési intézményei, illetve közművelődési megállapodás keretében támogatott Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft. és egyéb közművelődési tevékenységgel foglalkozó civil szervezetei

7.1 Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft. által üzemeltetett Kéky Lajos Városi Művelődési Központ

A **Kéky Lajos Városi Művelődési Központ** (továbbiakban Művelődési Központ) a 2011. októberében alapított önkormányzati tulajdonú **Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft.** fenntartásában működik 2012 január 1-jétől.

Feladatai:

7.1.1. Nemzeti Ünnepeink, Városi nagyrendezvényeink, társadalmi megmozdulások szervezése:

Március 15-e, Május 1-e, Aranyszalma Országos Szálasanyagfonó Pályázat és Kiállítás, Nánási Vásártéren, Regionális szintű amatőr művészeti találkozók szervezése, Szent István Napi Ünnepségek, Szüreti Sokadalom, Nemzeti Gyásznapi, Október 23-a, Városnap Programok, stb. és más kulturális rendezvények lebonyolítása.

- Jeles kulturális eseményekre (költészet napja, kultúra napja, évfordulók, népi hagyományok, stb.) ünnepeinkre való megemlékezés.

7.1.2/a. Kulturális, szórakoztató, közművelődési rendezvények: célja, a művelődés és a művészetek megismerésének igényét a minden napok szintjén felkelteni.

- komolyzenei koncertek, hangszerbemutatók, zenei elemzések, különböző korosztályoknak
- népzenei előadások, néptánc tanítás, táncház, játszóház,
- egyéb szórakoztató (zenei, táncos, attrakív) műsorok óvodásoknak, kisiskolásoknak, középiskolásoknak,
- irodalmi, ismeretterjesztő előadások, verses, prózai, színházi előadások,
- szórakoztató rendezvények: bálók, (farsangi, pünkösdi, stb.) szabadtéri könnyűzenei koncertek, „disco”-k,
- természeti és kulturális értékeket hordozó túrák, kirándulások szervezése,

7.1.2/b. A város felnőtt lakossága részére szervezendő kulturális előadások

- Szórakoztató rendezvények, bálók, (pl. vállalkozói, névnap, jótékonyági, stb.) ahol a kulturált, igényes szórakozás mellett a pihenés, a feloldódás, a lakosság kohéziós erejének növelése, a cél.
- Civil szervezetek rendezvényeik szakmai segítése, támogatása
- Ismeretterjesztő előadások: pl. közéleti, politikai, történelmi, néprajzi, vallási, östörténelmi, szakrális, magyarság kutató, hagyományőrző, stb.
- Természetvédelemmel és egészség megőrzéssel foglalkozó programok szervezése
- Hobby tevékenységek támogatása,
- Sport jellegű kezdeményezések támogatása, esetenkénti szervezése,
- Közösség teremtő, formáló tevékenységek életre hívása, támogatása
- Továbbra is fontosnak tartjuk az elit kultúra megjelenítését a tömegkultúra mellett, arányait tekintve 30-60%-os arányban. A tömegkultúra területén is törekszünk az igényes szórakoztatásra.

7.1.2/c Új rendezvények., elképzelések meghonosítása

- Bennünk Élő Hagyomány
  - A Hajdúnánáson még fellelhető és működő népi kézműves mesterségek munkásságának megyei és országos ismertetése. A mesterségek oktatásának megszervezése, rendszeressé tétele.
- Nyári szórakoztató rendezvények életre hívása. A szabadtéri rendezvények a város főterén, vagy a rendezvény jellegének megfelelő esetlegesen új helyszíneken kerülnek megrendezésre.
- Civilek a Városért Közművelődési Pályázat

7.1.3 Civil Tanács

A Civil Tanács a közművelődési intézmény társadalmiasítására vonatkozó kezdeményezés. A közművelődési intézménnyel együttműködő közösség. A közművelődési intézmény működésének, hatékonyabbá és nyitottabbá tétele a célja. A Művelődési Központ kezdeményezésére, koordinálásával és rendszeres programterv alapján működik.

A Civil Tanács tagjai: Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft. delegáltja és Hajdúnánási civil szervezetek választott képviselői.

A Civil Tanács munkájában rész vesznek mindazok a Hajdúnánáson élő, Hajdúnánás kultúrájáért, közművelődéséért tenni akaró civil szervezetek, egyesületek, csoportosulások vezetői, magán személyek, amatőr és professzionális művészek, idősek és fiatalok, vállalkozók és alkalmazottak, stb. akik, szívesen vállalnak aktív szerepet a város értékteremtő közművelődési tevékenységében.

A Civil Tanács feladatai:

- kezdeményezéseivel aktív részt vállal Hajdúnánás kulturális életének alakításában, színesebbé tételében,
- javaslatot tesz a Közművelődési Alap „Civilek a Városért Közművelődési Pályázatának” elbírálására,
- városi közművelődési koordinációs tevékenység ellátása.

7.1.4 Kapcsolattartás

Törekedni kell, Intézményi szinten is más kulturális intézményekkel, szervezetekkel való kapcsolat felvételére, ill. kapcsolat ápolására. pl.: Országos, Szakmai, Testvérvárosi, Határainkon túli kapcsolatok.

Törekedni kell a város intézményeivel, helyi szervezetekkel meglévő kulturális kapcsolat ápolására, annak rendszerszerű átgondolására, kialakítására.

7.1.5 Alkotó Művészeti Közösségek

- Maklár János Városi Énekkar, Nánai Színház, Nánai Táncstúdió, Gimnasztráda Csoport, Mazsorett Csoport, Aranyszalma Néptánc Csoport, Kipp-Kopp Néptánc Csoport, Tipp-Topp Néptánc Csoport, Phoenix Fusion Tánciskola, Szalmakalap Citerazenekar, Hajdú Bokréta, Vidám Asszonyok, Lente János Nótaklub, Hajdúnánási Nótaklub, Tóni és a Sárgarózsák, oktatási intézmények alkotó művészeti közösségei,
- Meglévő művészeti csoportok, civil kezdeményezések szakmai támogatása.
- Törekedni kell a művészeti csoportjaink munkájának menedzser szemléletű támogatására.
- Az alapfokú művészeti iskola és a Művelődési Központ együttműködésének bővítése
- Országos és megyei pályázatok nyújtotta lehetőségek figyelése és kiaknázása.

7.1.6 Reklám és propaganda tevékenység,

- Szoros együttműködést kell kialakítani az intézményekkel, üzemekkel és vállalatokkal, civil szervezetekkel, vállalkozókkal.
- A művelődési központnak formai megjelenésében is alkalmazkodnia kell a kor kihívásaihoz.
- Korszerű PR tevékenységek tervszerű alkalmazása a programok szervezésekor és lebonyolításakor,
- Ki kell dolgozni a mecenatúra megvalósításának stratégiai pontjait.

7.1.7 Kiállító terem

Ki kell alakítani a kiállító terem folyamatos látogathatóságát.

Mindenképpen több, színesebb, szélesebb rétegeket érintő kiállításokra van szükség. Erősíteni és formálni kell a kiállításra „járás” kultúráját.

A nyári művésztelep további működtetése, körének szélesítése rendkívül fontos és folytatásra érdemes program.

7.2 A Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Egy intézményként, de más közművelődési szinten fejti ki tevékenységét. A más szintér eltérő tevékenységet is hordoz.

Feladatai:

- alaptevékenységként:
  - elsősorban a város, másodsorban annak vonzáskörzetében élők olvasási igényeinek kielégítése-könyv és folyóirat kölcsönzés, könyvtári dokumentumokkal való ellátása,
  - gyűjti és feltárja a város írott helytörténeti anyagát,
  - a mindennapi tanulás, tájékozódás és a szabadidő hasznos eltöltésének segítése,
  - részvállalás a város kulturális értékeinek bemutatásában.
  - az alaptevékenységen túl részt vállal a „könyvtári ismeretek” elsajátíttatásában, könyvtári óra, foglalkozás, bemutató keretében az erre igényt tartó óvodások, iskolai osztályok, kisebb csoportok számára,

Tevékenységük középpontja a könyv és minden, ami hozzá kapcsolható.

Önálló rendezvények: - „könyves ünnepek”

- Magyar Kultúra Napja,
- Költészet Napja,
- Ünnepi Könyvhét,
- Megyei Gyermek-könyvnapok.
- Író-olvasó találkozók,
- Rendhagyó irodalom órák,
- Zenés gyermekműsorok,
- Általános iskolások városi „Szépkiejtési Verseny”-e,
- Vihar Béla Városi versmondó verseny
- „Velünk élő hagyomány” gyermekkönyvtári kézműves foglalkozás

Segítséget nyújtanak városi rendezvények, helyi önkormányzati kiadványok - Nánási Füzetek, illetve a Hajdúnánási Szellemi Műhely közhasznú kulturális egyesület kiadványainak tervezésében, szerkesztésében, szervezésében:

- Nánási Kalendárium,

Oktatási Intézményekkel való napi kapcsolat nyomán azok programjainak aktív közreműködői. Könyvtár bemutató, könyvtárhasználati órák, rendhagyó irodalomórák.

Civil szervezetek rendezvényeinek segítése: Élő Újság, helytörténeti kutatómunka.

A pályázaton nyert informatikai rendszer lakossági hasznosításának bővítése.

A havi rendszerességgel működő nyugdíjas pedagógus klubnak helyet biztosít.

Fejlesztési lehetőségek:

- humán és információs szolgáltatások bővítése
- a lakosság naprakész tájékoztatása érdekében törekedni kell a legújabb információs technika alkalmazására,
- a közművelődési intézmények és az önkormányzat honlapjának folyamatos aktualizálása, minél több közhasznú információ elhelyezése, a könyvtár elkészülő adatbázisának honlapon való megjelenítése,
- hajdúnánási kiadványok megjelenésének szakmai koordinálása, segítése, Nánási Füzetek című helytörténeti sorozat gondozása,
- a fogyatékkal élők számára is biztosítani a szolgáltatások igénybe vételét

7.2.1 Helytörténeti Gyűjtemény

Feladatai:

- Közérdekű muzeális gyűjtemény, történelmi hely, építmény, egyéb látványosság működtetése,
- Múzeumi gyűjteményi, feldolgozó, publikációs és kiállítási tevékenység ellátása,
- Gyűjtemény gyarapítás a város közigazgatási területén belül,
- Múzeumpedagógiai foglalkozások tartása

7.2.2 Tájház

- Jellegeből adódóan elsősorban a népi kultúrával kapcsolatos önálló programok szervezése (rendhagyó helytörténeti órák, városismertető sétaórák, múzeumok éjszakája szervezése)
- Egy-egy nagy rendezvény kísérő, vagy kapcsolódó programjának helyszíne is lehet. Kihasználtságának, ismertségének bővítését

7.3 Az Önkormányzattal együttműködő, vállalt önkormányzati feladatot ellátó, szervezet

Okkal-Más-Okkal Ifjúsági Egyesület

- A fiatalok érdekképviselőt szolgáló közhasznú egyesület.

Az Önkormányzattal kötött szerződés alapján feladatuk az ifjúsági ház, teleház és mozi működtetése. - Tevékenységükhöz az önkormányzat évente támogatást nyújt, amelyet pályázati forrásokkal és más támogatásokkal egészítenek ki.

További feladatuk az ifjúság szabadidős tevékenységének szervezése, bővítése, (kulturális programok, sport rendezvények, tábor szervezés)

- Távlati elképzeléseik között szerepel: közösség fejlesztés a társadalom formális informális csoportjaival, annak érdekében, hogy valós értelemben vett közösségi szintérenként működhessen az Ifjúsági Ház.

7.4 Civil szervezetek

A településen az együttműködésüket felajánló civil szervezetek a Hajdúnánás Városi Önkormányzat SZMSZ –ének melléklete szerint regisztráltatták magukat.

Az ezen szervezetek által benyújtott, kulturális tevékenységüket reprezentáló, tájékoztatókat a közművelődési koncepció mellékleteinek tekintjük. A művelődési központ által létrehozott Civil Tanácsba várjuk a képviselőiket.

8. Finanszírozási elvek

Hajdúnánás város önkormányzata a kultúra pártoló önkormányzatok körébe tartozik, költségvetéséből jelentős összegeket fordít a kulturális tevékenység finanszírozására. Ezen belül a legnagyobb részt a Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft. által üzemeltetett Kéky Lajos Városi Művelődési Központ és Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény működtetésére. Az önkormányzat a megkapott normatívát teljes egészében a közművelődési

közgyűjteményi intézményre és a közművelődésre fordítja. A feladat finanszírozás nem helyettesíti az intézmény működési költségeit.

Az állam kulturális monopóliumának megszűnésével az Önkormányzat intézményfenntartó szerepe még nem csökken.

Az Önkormányzat továbbra is feladatának tekinti, hogy megteremtse az anyagi, tárgyi és személyi feltételeket a város közművelődési igényeihez.

Az Önkormányzat, a művelődési központ városi nagyrendezvényeinek, kulturális programjainak, amatőr művészeti csoportjainak, a nemzeti és helyi ünnepeink, megemlékezéseinek finanszírozását a Képviselő - testület által elfogadott éves munkaterv alapján támogatja. Az éves munkatervben szereplő egyes közművelődési feladatokhoz az önkormányzat biztosít forrásokat, amelyek a művelődési központ működési bevételeivel, pályázataival kiegészülve teszik lehetővé a konkrét közművelődési feladatok folyamatos ellátását.

Az Önkormányzat ezen kívül lehetőség szerint egy meghatározott költségvetési keretet – un. Közművelődési Alapot – különíthet el, amelyből a civil szervezetek, egyesületek, csoportosulások, magán személyek Hajdúnánás városban történő kulturális feladatellátására, az oktatási intézmények városi és térségi szintű programjaira irányuló kezdeményezéseinek, programterveinek megvalósításához is anyagi segítséget nyújt.

Közművelődési Alap: A város költségvetésében elkülönített összeg, amely a városi szintű programok, rendezvények finanszírozására szolgál, helyi kiadványok megjelentetését is szolgálja.

Ezekre a kulturális programokra, a Művelődési Központ, a Civil Tanáccsal egyeztetve pályázati felhívást tehet közzé -, „Civilek a Városért Közművelődési Pályázat” néven. A Művelődési Központ a Civil Tanáccsal egyeztetve a pályázatok elbírálására javaslatot tehet a MOISB felé.

A Közművelődési Alap pénzügyi keretének elosztásáról, a pályázatok támogatásának összegéről, a Művelődési Központ koordinálásában működő Civil Tanács javaslata alapján, évente a Művelődési, Oktatási, Ifjúsági és Sport Bizottság határoz.

A képviselő- testület a költségvetésben jóváhagyott összeget különíthet el évente a pályázati önerő fedezetére.

A Polgármesteri Hivatal költségvetésében a testvérvárosi kapcsolatok ápolását szintén elkülönített összeg biztosítja.

A jövőben a kulturális ágazat bevételtermelő ereje a kapcsolódó kiadásokhoz képest kicsi, országos szinten az érdekérvényesítő képessége gyenge. Nagyon alacsony az ágazatra adott központi normatíva, amely az egész kulturális szakterületre vonatkozik, de a könyvtárnak adott önkormányzati támogatást sem fedezi.

Az intézmények finanszírozásában azonban erősíteni kell azok többszektorúvá válását. Az önkormányzati források mellett pályázatokkal, alapítványi pénzek bevonásával, szponzori támogatásokkal kell és lehet az alapfeladatokon túli, de azokhoz kötődő kulturális tevékenységeket megvalósítani.

A finanszírozás elvei kapcsán nem szabad figyelmen kívül hagyni a fenntartási költségek infláció-követő biztosítását, valamint a feladat finanszírozás elvét /programfinanszírozás/.

A különféle kulturális vállalkozások jelentős mértékben gazdagíthatják a város kulturális arculatát, ezért az Önkormányzat és intézményei kölcsönös érdekek alapján ezekkel együtt kíván működni.

Hajdúnánás városa díjakkal jutalmazza a kiemelkedő tevékenységet végző személyeket. Ez a díj a közművelődés területén: a **Maklár Lajos Pedagógiai és Közművelődési Díj**.

9. Zárszó, összegzés

A Hajdúnánás Város Önkormányzata fontosnak tartja, hogy a kulturális élet eddig elért eredményei megmaradjanak és új hagyományokkal, forrásokkal bővüljenek.

Hajdúnánás Város Önkormányzata a helyi közművelődési feladatellátás személyi és tárgyi feltételeit folyamatosan biztosítja. Az Önkormányzat lehetőséget biztosít arra, hogy az állampolgári és közösségi kezdeményezés által a közművelődés, mint szélesebb réteget érintő közügy, az ellátandó feladatok között ténylegesen megjelenjen.

A közkönyvtári ellátást elsősorban a városi könyvtár biztosítja a lakosság számára, kielégítő módon, ugyanakkor a könyvtár fejlesztése elkerülhetetlen, annak érdekében, hogy a lakosság képzése teljesebb legyen.

Az Önkormányzat közművelődési feladatellátását intézményein keresztül úgy kívánja megoldani, hogy a városban ne maradjanak ellátatlan területek.

Az Önkormányzat a célokban és feladatokban megfogalmazottak megvalósítása érdekében az általa fenntartott intézményektől elvárja:

- a kulturális szolgáltató funkció jó színvonalú biztosítását,
- a kiemelten támogatott területek, rendezvények színvonalas gondozását,
- a település anyagi, szellemi és művészeti értékeinek, hagyományainak megismertetését, gondozását, gyarapítását,
- a nemzeti, nemzetiségi és az egyetemes kultúra megismertetését,
- a lakosság rekreációjának elősegítését, az egészséget, a teljesítőképeséget javító programok és tanulási folyamatok szervezését, szokások kialakítását és gondozását,
- az oktatás és a közművelődés szerves együttműködését,
- széles körű együttműködést a város civil szervezeteivel, egyéb intézményeivel, a regionális és országos szakmai intézményekkel, a médiumokkal a város vállalkozóival.

A Közművelődési Konceptió a város egészében, gondolkodik. Megvalósításában mindenkire, - pártállásától és vallási hovatartozásától függetlenül - számít.

Hajdúnánás Város Közművelődési Konceptiójához készüljön Intézkedési Terv, amely kerüljön előterjesztésre a 2012. évi márciusi testületi ülésen. Az Intézkedési Terv felülvizsgálatára évente kerüljön sor.

Felelős: Szólláth Tibor polgármester

Határidő: 2012. március 31.

Hajdúnánás, 2011. december 16.

Szólláth Tibor
polgármester